

До протоколу № 207
від 20 травня 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України
щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти»
(реєстр. № 15085 від 17.03.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука на своєму засіданні 20 травня 2026 року (протокол № 207) розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» (реєстр. № 15085 від 17.03.2026), поданий народним депутатом України А. Костюхом та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій визначений головним з опрацювання цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект розроблено з метою передачі повноважень на прийняття рішень про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти державної форми власності від Кабінету Міністрів України до Верховної Ради України.

Проект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2026 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 10.02.2026 № 4774-ІХ.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) у своєму висновку зазначило, що ідея наділення Верховної Ради України додатковим, не передбаченим Конституцією України повноваженням щодо утворення, реорганізації чи ліквідації закладу вищої освіти державної форми власності через прийняття відповідного закону України, внесеного Кабінетом Міністрів України, суперечить Конституції України, оскільки такі повноваження належать до компетенції Кабінету Міністрів України як органу, що здійснює управління об'єктами державної власності.

Комітет Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (далі – Регламентний

Комітет) розглянув законопроект на своєму засіданні 6 квітня 2026 року (протокол № 260) та підтримав висновок ГНЕУ, звернувши увагу на те, що законопроект фактично змінює зміст повноважень Верховної Ради України, наділяючи її додатковим правом приймати рішення щодо утворення, реорганізації чи ліквідації закладів вищої освіти через ухвалення відповідних законів. Водночас підкреслюється, що відповідно до Конституції Верховна Рада України уповноважена приймати закони як акти нормативного характеру, а не використовувати закон як інструмент для прийняття індивідуальних управлінських рішень.

Регламентний Комітет наголошує на необхідності дотримання принципу поділу влади, за яким Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію державної політики, у тому числі у сфері освіти. У цьому контексті запропоновані зміни розглядаються як такі, що втручаються у сферу повноважень виконавчої влади.

Аналізуючи зміни до Регламенту Верховної Ради України, Регламентний Комітет зазначає, що частина запропонованих положень є надлишковими, оскільки дублюють уже чинні норми, зокрема щодо обов'язковості фінансово-економічного обґрунтування законопроектів. Крім того, звертається увага на те, що надання висновків до законопроектів у сфері освіти вже входить до повноважень Міністерства освіти і науки України, тому додаткове закріплення цього на рівні Регламенту є зайвим.

Також Регламентний Комітет вказує на помилки у застосуванні норм Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», зокрема на некоректне посилання на статтю, яка регулює повернення законопроектів без розгляду, тоді як питання реєстрації врегульовано іншою нормою. Окрім цього, відзначаються техніко-юридичні недоліки, пов'язані зі структурою змін та їх формулюванням.

Відтак, Регламентний Комітет вважає, що законопроект не лише містить технічні неточності, але й закладає проблемний підхід до розмежування повноважень та процедур законодавчої діяльності, що потребує суттєвого доопрацювання.

Міністерство освіти і науки України не підтримує законопроект, оскільки він передбачає передачу Верховній Раді України повноважень щодо створення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти, що належать до компетенції Кабінету Міністрів України як органу виконавчої влади. Крім того, запропонований підхід підміняє управлінські рішення актами законодавчого характеру та створює правові колізії щодо порядку утворення юридичних осіб публічного права.

Міністерство розвитку громад та територій України (далі – Мінрозвитку) зазначає, що законопроект, яким пропонується передати Верховній Раді України повноваження щодо утворення, реорганізації та ліквідації державних закладів вищої освіти, потребує додаткового аналізу з огляду на конституційний розподіл повноважень. Підкреслюється, що такі рішення є управлінськими і відповідно до чинного законодавства належать до компетенції Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління об'єктами державної власності.

Мінрозвитку наголошує, що запропонований підхід не узгоджується з діючою системою управління у сфері вищої освіти, де саме Уряд приймає відповідні рішення, і вказує на необхідність системного узгодження із законодавством.

Водночас, попри зауваження, Мінрозвитку підтримує ідею вдосконалення регулювання порушеного проектом акта питання та пропонує доопрацювати законопроект.

Міністерство охорони здоров'я України не підтримує зазначений законопроект, оскільки запропонований законопроект механізм прийняття рішень щодо створення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти шляхом ухвалення окремих законів може призвести до невідповідності загальним засадам здійснення виконавчої влади, а також ускладнення реалізації державної політики у відповідних сферах, зокрема у сфері охорони здоров'я, де заклади вищої освіти є складовою системи підготовки медичних кадрів.

Національна академія правових наук України (далі – НАПрНУ) зазначає, що законопроект порушує наявну проблему - непрозорість та конфліктність окремих рішень щодо реорганізації чи ліквідації закладів вищої освіти, однак наголошує, що обраний спосіб її вирішення є методологічно хибним. На думку НАПрНУ, законопроект не усуває причини проблеми, а лише змінює суб'єкта прийняття рішення, що саме по собі не підвищує їх обґрунтованість чи якість.

НАПрНУ зазначає, що рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію конкретного закладу вищої освіти мають індивідуальний управлінський характер і повинні прийматися в межах виконавчої влади, а не у формі закону. Перенесення таких рішень на рівень парламенту фактично підмінє природу закону як нормативного акта загальної дії та суперечить принципу розподілу влади.

Окремо НАПрНУ звертає увагу на ризики політизації таких рішень, втрати їх фахового характеру та суттєвого ускладнення і затягування процедур, що в умовах необхідності оптимізації мережі закладів вищої освіти може негативно вплинути на якість освіти та ефективність використання ресурсів. Також підкреслюється відсутність у законопроекті цілісної правової моделі, оскільки не врегульовано питання правонаступництва, гарантій прав здобувачів освіти і працівників, критеріїв прийняття рішень та процедур їх підготовки.

У підсумку НАПрНУ доходить до висновку, що законопроект є концептуально невідповідним чинній системі розподілу повноважень, не має належного обґрунтування та створює більше ризиків, ніж вирішує проблем, у зв'язку з чим пропонує його відхилити або суттєво доопрацювати, зосередившись не на зміні суб'єкта, а на вдосконаленні процедур прийняття рішень у межах чинної моделі.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського союзу повідомляє, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектом, не регулюються правом Європейського Союзу та Угодою про асоціацію з Європейським Союзом.

Підкомітет з питань вищої освіти на своєму засіданні від 11 травня 2026 року розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» (реєстр. № 15085 від 17.03.2026), поданий народним депутатом України А. Костюхом та іншими народними депутатами України, надані до нього експертні висновки, та пропонує Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за результатами його розгляду на засіданні Комітету ухвалити рішення про відхилення законопроекту.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Комітету С. Бабака, заступника Міністра освіти і науки України М. Трофименка, заступника Голови Комітету С. Колебошина, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. Відповідно до статті 96 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» включити проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» (реєстр. № 15085 від 17.03.2026), поданий народним депутатом України А. Костюхом та іншими народними депутатами України, до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України ІХ скликання.

1.2. Відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» (реєстр. № 15085 від 17.03.2026), поданий народним депутатом України А. Костюхом та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні відхилити.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань вищої освіти Ю. Гришину.

Голова Комітету

Сергій БАБАК